Ajankohtainen energiapolitiikan tilanne EU:ssa ja Suomessa

Talousvaliokunta 1.3.2022

ylijohtaja Riku Huttunen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Energiapolitiikan kulmakivet haasteen alla

1. Toimitus- ja huoltovarmuus

- Geopoliittinen tilanne, maantieteelliset riiippuvuudet
- Pidemmällä aikavälillä vaihtelevan uusiutuvan tuotannon haasteet
- EU:lla ja vielä suuremmassa määrin IEA:lla mahdollisuus yhteisiin toimiin erityisesti öljymarkkinoilla
  - Ylimääräinen energianeuvosto 28.2., IEA Governing Board ministeritasolla 1.3.

2. Energiahinnat

- Monet tekijät ovat nostaneet energiahintoja, pitkälti maailmanmarkkinoiden kautta
- Yleinen vaikutus inflaatioon ja talouskasvuun
- Hintojen vaihtelu kasvaa, mikä on sekä haaste että kannustin investointeihin

3. Ilmastotoimet, puhdas energia

- Investoinnit uusiutuvaan energiaan lisäävät omavaraisuutta
- Ydinenergia jakaa EU:ta, kuten taksonomiakeskustelu osoittaa
- Fit for 55 -säädösehdotukset lähestyvät kriittistä neuvotteluvaihetta keväällä 2022

- **Toimivat energia- ja päästömarkkinat ovat tärkeät kaikkien näiden tavoitteiden kannalta. Kynnys esimerkiksi hintasääntelyyn on korkea (käytännössä valmiuslain olot).**

Suomen energiahuolto

- **Varautuminen on kattavaa**
  - Jokapäiväinen energian toimitusvarmuuden varmistaminen pohjana (sähkö, polttoaineet)
  - Huoltovarmuusorganisaatio: HVK ja poolit
    - Uudelleen organisoitu Energiahuoltosektori, jonka alla sähkö, kaasu, lämpö ja polttoaineet
- **Sähköä ostetaan markkinaehtoisesti**
  - Suomi osana pohjoismaisia markkinoita; oma kapasiteetti kasvaa (Olkiluoto 3, tuulivoima)
- **Öljy ja kivihiili ovat varastoitavia maailmanmarkkinatuotteita**
  - Toimituslähteitä voidaan muuttaa
- **Maakaasulle nykyisin useampia tuontiyhteyksiä: Baltia, LNG**
  - Balticconnector tarjoaa toisen tuontisuunnan Venäjän rinnalle; öljytuotteet varapolttoaineina
- **Muut polttoaineet**
  - Haketta/puuta tuodaan Venäjältä, polttoturpeella rooli huoltovarmuudessa
  - Ydinpolttoainetta tuodaan Venäjältä Loviisan ydinvoimalaitokselle

Energian tuonti Suomeen

Energian tuonti, kaikista maista yhteensä, milj.euroa			Tästä Venäjältä, milj.euroa		Venäjän osuus, %	
	2020	Q1-3/2021	2020	Q1-3/2021	2020	Q1-3/2021
Hiili	258	206	75	72	**29 %**	**35 %**
Maakaasu	396	521	270	394	**68 %**	**76 %**
Öljy	5148	4593	2979	2450	**58 %**	**53 %**
Sähkö	625	1038	93	313	**15 %**	**30 %**
Ydinpolttoaine	84	151	27	32	**32 %**	**21 %**
Energiapuu	31	28	17	13	**54 %**	**45 %**
Yhteensä	6543	6538	3461	3273	53 %	50 %

Hanhikiven ydinvoimalaitoshanke

- **Eduskunnan vahvistama VN:n periaatepäätös 2014**
  - Kotimainen omistus vähintään 60 %; vähemmistöomistaja RAOS Voima Oy (Rosatom)
- **Rakentamislupahakemus TEM:lle kesällä 2015**
  - Käsittelyssä, tarvitaan ajantasainen tieto valtioneuvostolle päätöstä varten
  - Odotamme edelleen Säteilyturvakeskuksen ydinturvallisuusanalyysia; Fennovoima ei ole toimittanut kaikkea arviointiin tarvittavaa materiaalia
- **Ydinenergialain vaatimukset**
  - Erityiset: ydinturvallisuus, talous, osaaminen, ydinjätehuolto
  - Yleinen: yhteiskunnan kokonaisetu (YEL 5 §)
    - Turvallisuuspoliittiset seikat huomioidaan, tietoa kerätään eri ministeriöistä
    - Energia- ja ilmastopoliittinen ulottuvuus on heikentynyt hankkeen viipyessä ja epävarmuuksien kasvaessa
- **Lupamenettely, rakentamislupapäätös VN:ssa**
  - TEM on lupaviranomainen, menettely voidaan lain mukaan keskeyttää vain hakijan toimesta
  - Menee vähintään vuosi ennen kuin STUK:n ja muut aineistot valmiina – aikaisintaan 2023?
  - Ministeri Lintilän kannanotto päätöksen esittelystä: ei edellytyksiä tällaisessa tilanteessa

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet